

Rikosuhrimaksun aiheeton määrääminen

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaisessa rangaistustuomioiden tarkastuksessa kiinnitettiin huomiota Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuden 4.6.2024 asiassa R 23/321 antamaan tuomioon nro 24/124509. Asiassa yksi vastaajista oli määrätty suorittamaan rikosuhrimaksu, vaikka Helsingin kärjäoikeuden 4.1.2023 hänelle tuomitsema rangaistus oli todettu riittäväksi seuraamukseksi myös hänen syykseen asiassa luetuista rikoksista.

SELVITYS

Asiassa puheenjohtajana toiminut Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuden kärjätuomari on 25.3.2026 antanut häneltä pyytämäni selvityksen. Kärjätuomari on myöntänyt, että hän on virheellisesti soveltanut rikosuhrimaksusta annettua lain 2 §:ää määrätessään vastaajan suorittamaan valtiolle rikosuhrimaksun, vaikka hän on arvioinut riittäväksi seuraamukseksi aikaisemman tuomion.

RATKAISU

Rikosuhrimaksusta annetun lain 2 §:n mukaan se, joka tuomitaan rangaistukseen rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta, on velvollinen suorittamaan rikosuhrimaksun.

Rikoslain 7 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan, jos ehdottomaan vankeusrangaistukseen tai yhdistelmärangaistukseen tuomittua syytetään hänen ennen tämän rangaistuksen tuomitsemista tekemästään muusta rikoksesta, voidaan aikaisempi ehdoton vankeusrangaistus tai yhdistelmärangaistus ottaa uutta rangaistusta määrättäessä kohtuuden mukaan huomioon rangaistusta alentavana tai lieventävänä seikkana. Uudesta rikoksesta voidaan myös tuomita laissa sille säädettyä vähimmäisaikaa lyhyempään vankeusrangaistukseen tai katsoa aikaisempi rangaistus riittäväksi seuraamukseksi myös myöhemmin käsiteltäväksi tulleesta rikoksesta.

Korkein oikeus on todennut ratkaisussaan [KKO 2021:71](#), että rikosuhrimaksusta annetun lain 2 §:n rangaistukseen tuomitsemisen edellytys ei täyty silloin, kun aikaisempi rangaistus on rikoslain 7 luvun 6 §:n 1 momentin nojalla katsottu riittäväksi seuraamukseksi myöhemmin syyksi luetusta rikoksesta. Näin ollen rikosuhrimaksua ei tule määrätä, jos aikaisempi rangaistus on katsottu riittäväksi seuraamukseksi. Korkeimman oikeuden ylimääräisenä muutoksenhakunäkäsittelyssä asiassa käräjäoikeus oli lainvoiman saaneessa tuomiossaan rikoslain 7 luvun 6 §:n 1 momentin nojalla katsonut vastaajalle tuomitun rangaistuksen riittäväksi seuraamukseksi myös tuomiossa syyksiluetuista rikoksista ja määrännyt tämän suorittamaan valtiolle rikosuhrimaksun. Korkeimman oikeuden ratkaisun mukaan rikosuhrimaksun määrääminen oli selvästi vastoin rikosoikeudellista laillisuusperiaatetta ja tuomio perustui näin ollen ilmeisesti väärään lain soveltamiseen.

Käräjätuomari on menetellyt virheellisesti määrätessään vastaajan suorittamaan rikosuhrimaksun, vaikka vastaajalle aikaisemmin tuomittu rangaistus katsottiin riittäväksi seuraamukseksi käräjäoikeuden asiassa vastaajan syyksi lukemista rikoksista. Kiinnitän kerrotun vuoksi käräjätuomarin huomiota huolellisuuteen ja tarkkuuteen rikosuhrimaksua koskevan sääntelyn soveltamisessa.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Liisamari Herala